

KYSELY HENKILÖKOHTAISTEN AVUSTAJIEN TYÖNANTAJILLE KESKI-SUOMESSA

Hanna Hiljanen

Jyväskylän ammattikorkeakoulu, sosiaali-
ja terveystieteiden oppilaitos, sosionomin
koulutusohjelma

28.8.2008

Taustatietoa kyselystä

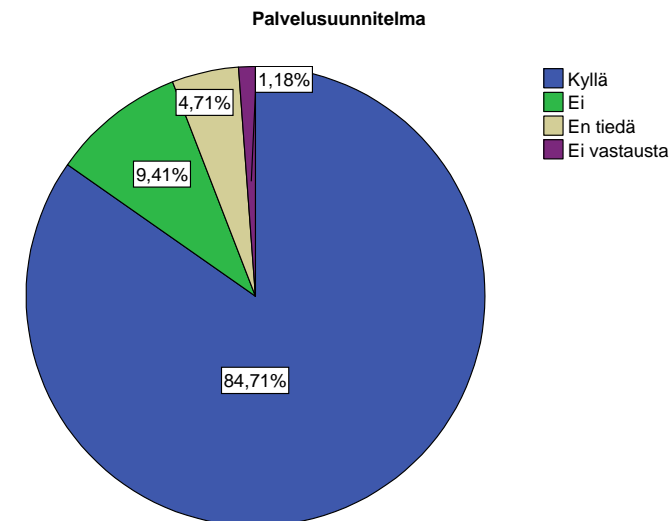
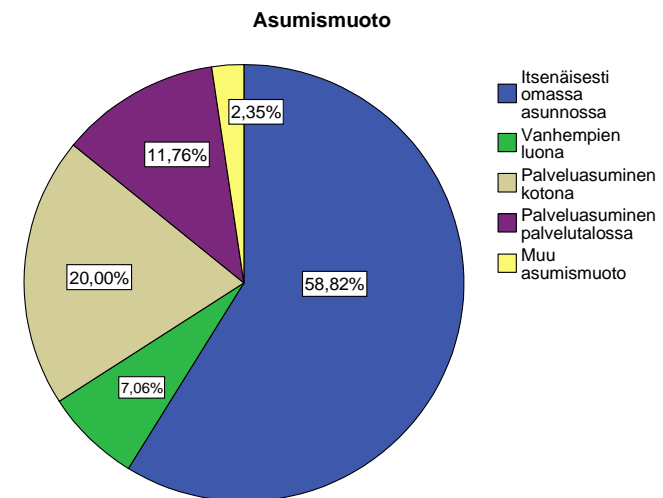
- Kysely toteutettiin maaliskuun 2008 aikana
- Valmiit kyselykaavakkeet vastauskuorineen lähetettiin Keski-Suomen kuntien sosiaalityöntekijöille, jotka postittivat kyselyt edelleen kohderyhmälle
- Kyselyitä postitettiin kaiken kaikkiaan kuntiin 238 kpl, joista 15 lomaketta palautettiin ylimääräisinä (223 lomaketta jäi jakeluun). Todellista henkilökohtaisten avustajien työnantajien määrää ei ollut tiedossa.
- Vastauksia palautui 85kpl

Taustatietoa kyselystä

- Kysely jaoiteltu neljään osaan: taustatiedot, avuntarve, työnantajana toimimen ja tulevaisuus-muuta
- Kaiken kaikkiaan kyselyssä oli 38 kysymystä
- Osa kysymyksistä monivalintakysymyksiä, osa avoimia kysymyksiä joihin vastaaminen tapahtui kirjoittamalla

Vastaajien taustatietoja

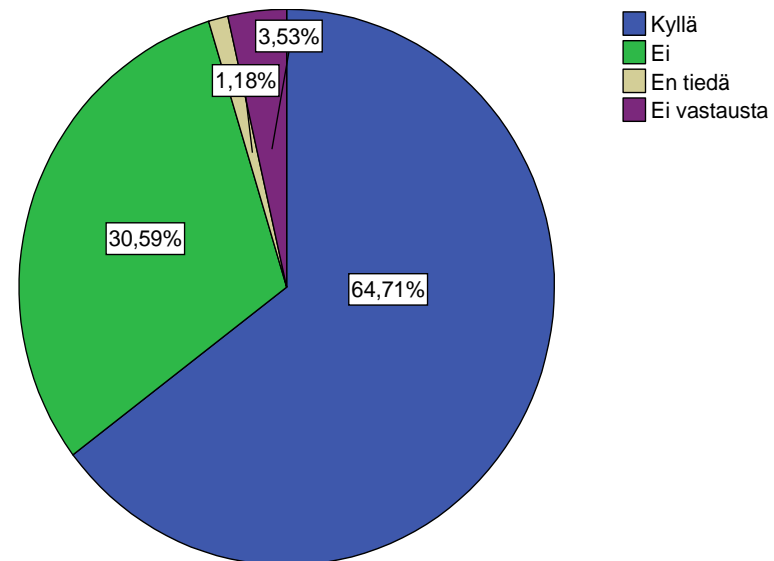
- Vastanneista 61,2% oli naisia ja 38,8% miehiä
- Nuorin vastaajista oli 12 vuotias ja iäkkäin 95 vuotias, vastaajien keski-ikä ollessa 52,4 vuotta
- Suurin osa vastaajista ilmoitti asuvansa itsenäisesti omassa asunnossaan (50kpl), seuraavaksi yleisin asumismuoto on palveluasuminen kotona (17kpl) → 78,8% henkilökohtaisen avustajan palveluita käyttävistä asuu kotona
- 84,7%:lla vastaajista oli laadittu palvelusuunnitelma joka oli tarkistettu viimeisen kahden vuoden sisällä 64,7%:lla

Myönnettyt tuet

- 55 vastaajalle (64,7%) oli myönnetty henkilökohtainen avustaja osana palveluasumista
- Lisäksi omaishoidontukea sai 15 vastaajista (17,6%)

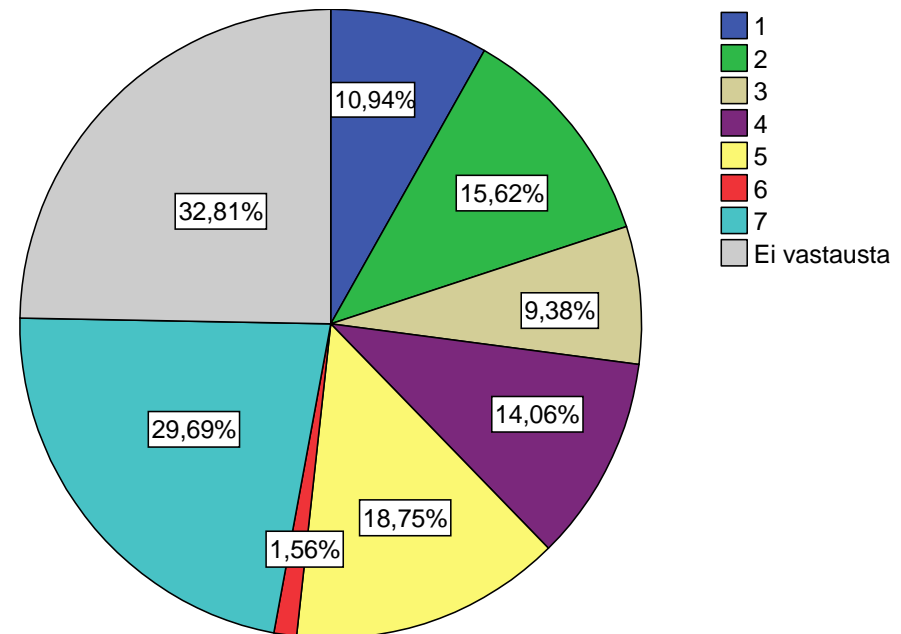
Henkilökohtaisen avustajan myöntäminen osana palveluasumista

Avuntarve

- Henkilökohtaisten avustajien tuntimäärät viikossa vaihtelivat kovasti minimin ollessa neljä tuntia viikossa ja maksimin 168 tuntia viikossa
- Keskiarvollisesti henkilökohtaista avustajaa käytetään 30,4 tuntia viikossa
- 29,6%:lla vastaajista henkilökohtainen avustaja käy viikon jokaisena päivänä auttamassa

Henkilökohtaisen avustajan käyntikerrat viikossa

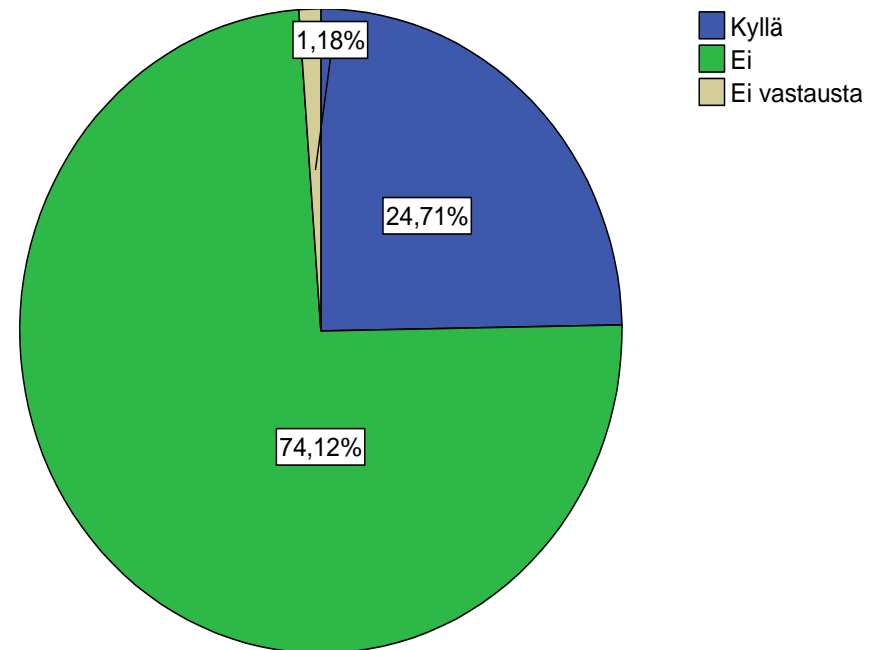
Avustajan hankkiminen

- Avustajia oli hankittu yleisimmin työvoimatoimiston kautta (52,9%)
- seuraavaksi yleisin tapa hankkia avustaja oli ”joku muu” (38,8%), jossa kirjallisista vastauksista nousi esille se, että avustaja oli hankittu omien kontaktien tai ns. puskaradion kautta

Avustajat

- 24,7%:lla vastaajista perheenjäsenen toimii avustajana
- Omaisen lisäksi 12,9%:lla vastaajista on lisäksi palkattuna perheen ulkopuolisia henkilöitä
- Henkilökohtaisia avustajia oli palkattu pääsääntöisesti tuntipalkalla (76,5%)
- 44,7%:lla vastaajista tuntipalkkaisia avustajia oli palkattuna yksi henkilö

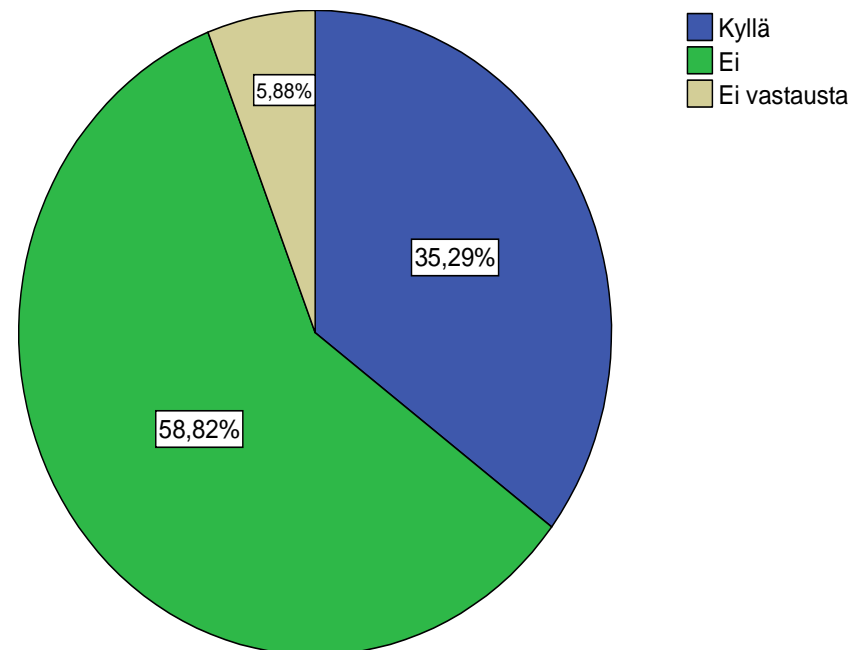
Perheenjäsenen toimiminen avustajana

Sijaisuus

- 57,8% vastaajista koki, että ongelmia sijaisuuteen liittyen ei ole esiintynyt
- Kysyttäessä kuinka sijaisen saaminen on hoidettu avustajan sairastuessa usealla vastauksena oli ”*ei kuinkaan*”
 - Kysymykseen tuli 73 kirjallista vastausta, joista 27:ssä omainen tai sukulaiset olivat toimineet sijaisena

Ongelmien esiintyminen sijaisuuteen liittyen

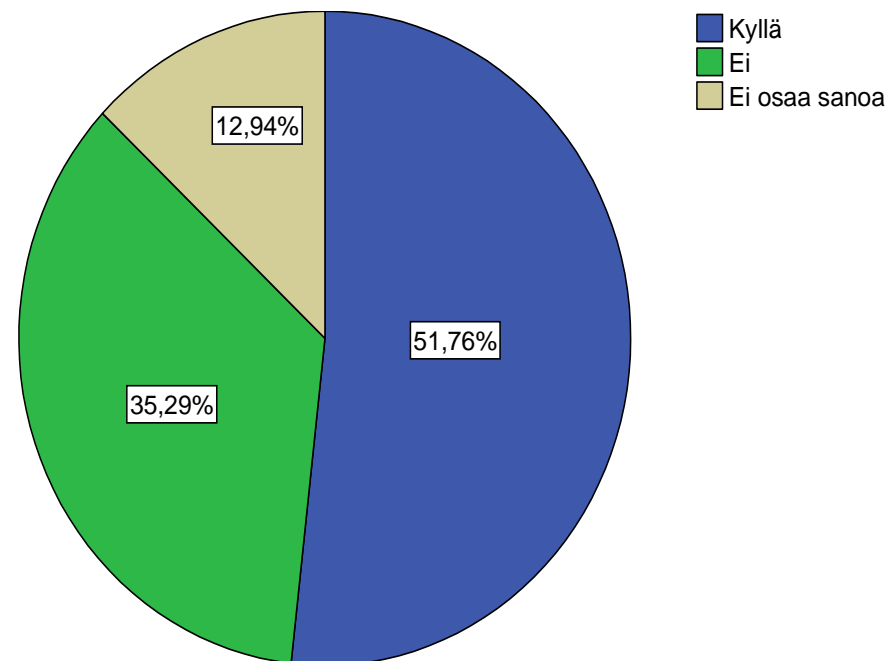
Avustajien käyttö

- Avustajia käytetään seuraaviin tarkoituksiin:
 - Päivittäisten asioiden hoitaminen kotona 90,6%
 - Asioiden hoitaminen kodin ulkopuolella 88,2%
 - Harrastukset ja vapaa-aika 57,6%
 - Joku muu toiminta 11,8%
 - Yhteiskunnallinen osallistuminen 10,6%
 - Työ 8,2%
 - Opiskelu 5,9%

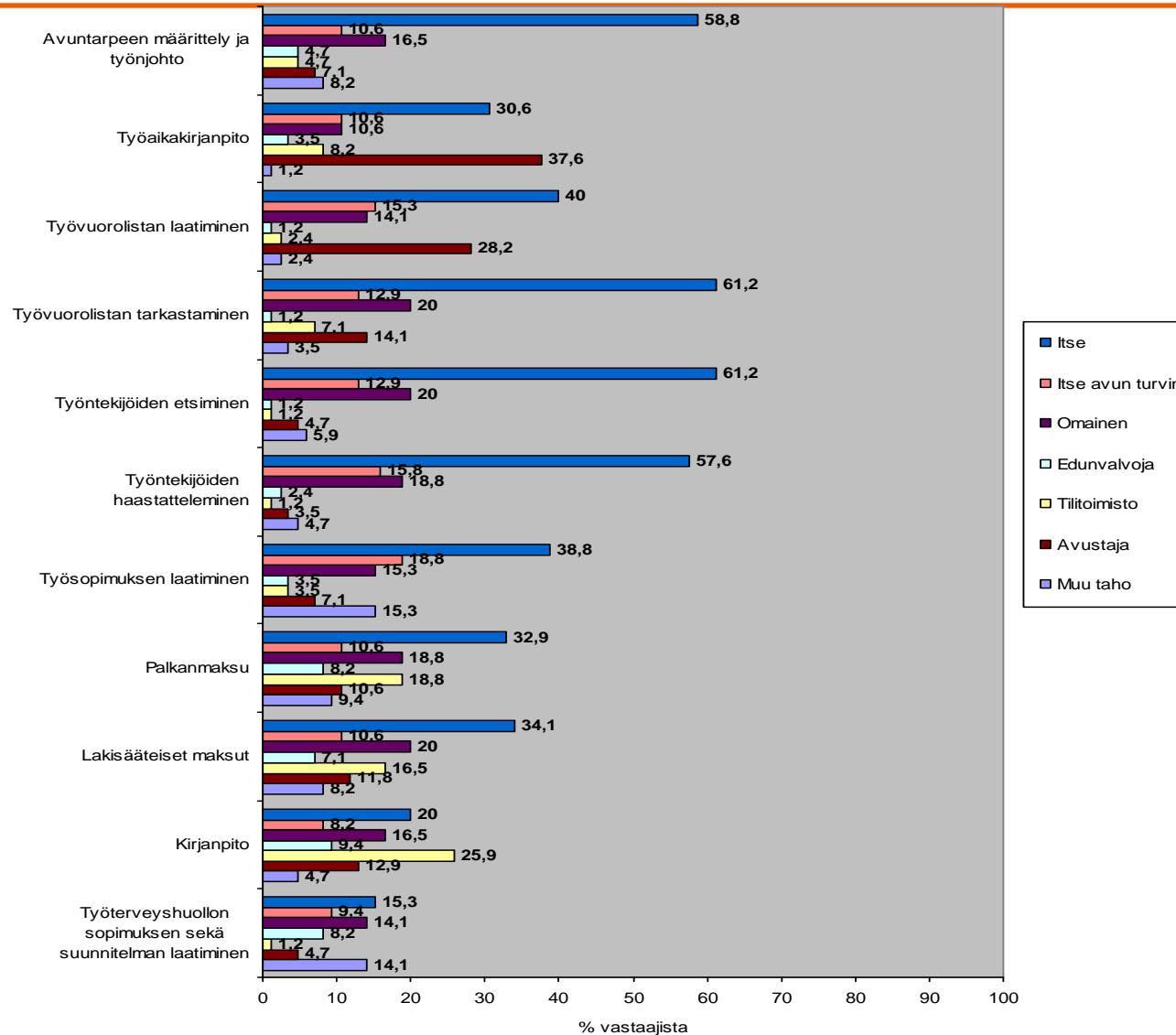
Myönnettyjen avustustuntien riittävyys

- 51,8% vastaajista kertoi olevansa tyytyväinen nykyiseen avustajien tuntimäärään
- 35,3 % koki tarvitsevansa avustajatunteja lisää
- 12,9% vastaajista ei osannut sanoa tarvitsisiko henkilökohtaisten avustajien palveluja mahdollisesti lisää

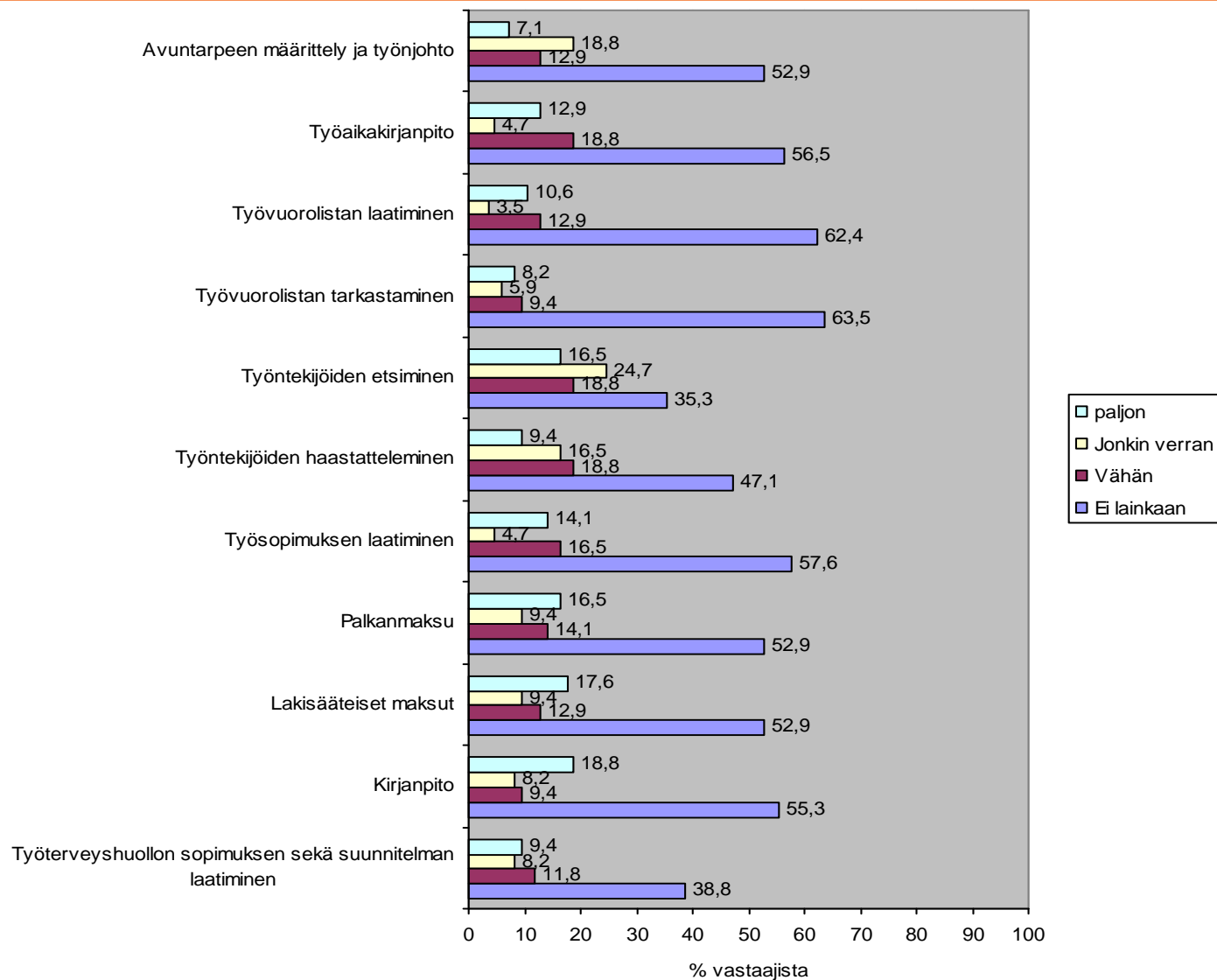
Kokeeko saavansa henkilökohtaisen avustajan palveluja tarpeeksi

Työnantajavelvoitteiden hoitaminen

Työnantajavelvoitteiden aiheuttamat ongelmat

Ongelmakohdat

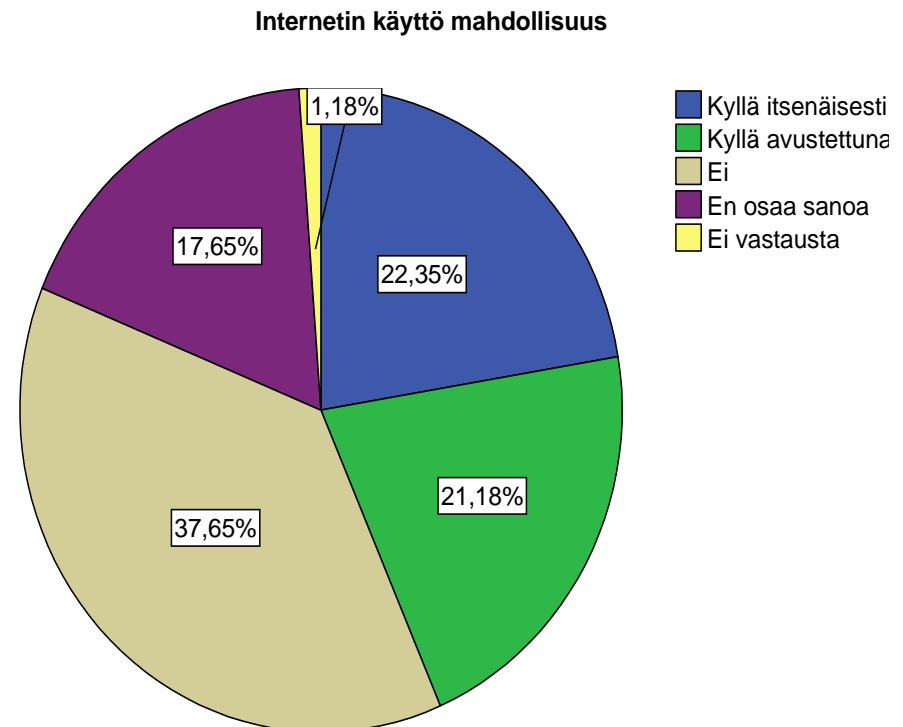
- Henkilökohtaisten avustajien työnantajille suurimmaksi ongelmakohdaksi nousee työntekijöiden etsiminen, joka on aiheuttanut 60%:lle vastaajista jonkinasteisia ongelmia
- Seuraavaksi suurimmat ongelmien aiheuttajat ovat työntekijöiden haastatteleminen (44,7%), palkanmaksaminen (40%) ja lakisääteisten maksujen hoitaminen (39,9%)

Avun ja tuen tarve työntäjän velvollisuuksien hoitamiseksi

- Vastaajat kokivat tarvitsevansa apua seuraavanlaisesti:
 - Kirjanpito verottajaa varten 37,6%
 - Lakisääteisten maksujen hoitaminen 27,1%
 - Palkanmaksu 27,1%
 - Työntekijöiden etsiminen 23,5%
 - Työsopimuksen laatiminen 21,2%
 - Työterveyshuollon sopimuksen ja suunnitelman laatiminen 21,2%
 - Työntekijöiden haastatteleminen 16,5%
 - Työaikakirjanpito 15,3%
 - Avuntarpeen määrittely ja työnjohto 14,1%
 - Työvuorolistan laatiminen 14,1%
 - Työvuorolista tarkistaminen 12,9%

Internetin käyttö

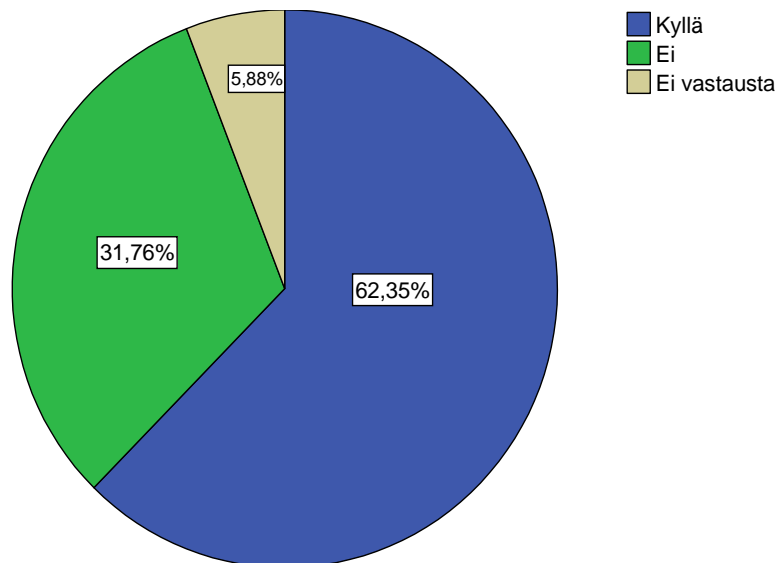
- Vastaajista 43,4% pystyy käyttämään internetiä hyväkseen joko itsenäisesti tai avustettuna
- Vain 2 henkilöä oli kuullut Tampereen seudulla käytettävästä Avustajaportti.fi-avustajavälityspalvelusta
- 12,9% oli käyttänyt PAAVO-avuntarpeen itsearviointimenetelmää internetissä

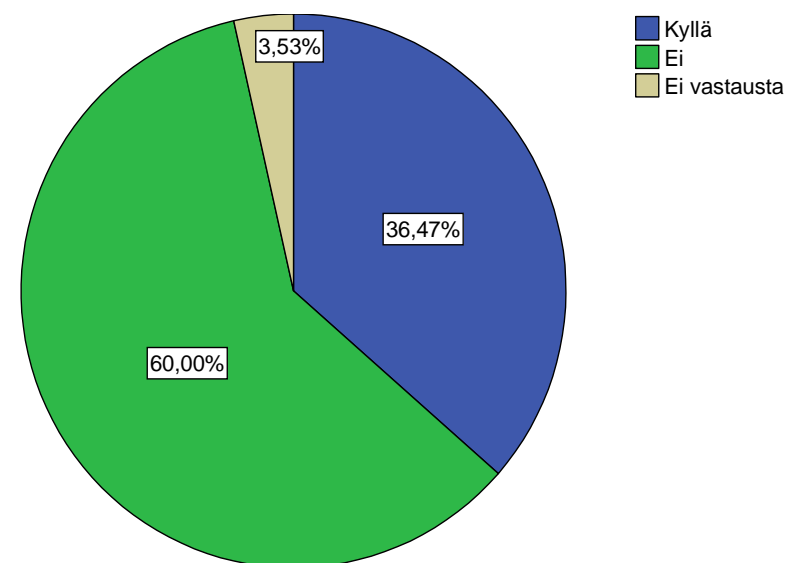
Koulutus

- 62,3% vastaajista koki, että henkilökohtaiset avustajat tarvitsisivat jonkinmoista koulutusta
- 36,4% vastaajista olisi itse valmis osallistumaan koulutukseen joka käsittelisi avustaja -järjestelmää ja työnantajana toimimista

Avustajien tarve koulutukseen

Koulutus koskien henkilökohtainen avustaja -järjestelmää ja työnantajana toimimista

Ajatuksia avustaja -järjestelmästä

- Muutostoiveita järjestelmässä: 56 kirjallista vastausta
 - *”Koulutus ja palkkaus sen mukainen”*
 - *”Olisi hyvä, jos työnantajan ei tarvitsisi huolehtia vero yms. lakisääteisten maksujen hoitamisesta, eikä kirjanpidosta yms ”*
 - *”Avustajien saatavuutta jos saisi paremmaksi...”*
 - *”Tunteja enemmän, se olisi yht. kunnalle silti halvempaa kuin palvelutaloasuminen...”*
 - *”Henkilökohtainen avustaja subjektiiviseksi oikeudeksi”*
 - *”Palkanmaksua voisi kehittää, ettei avustaja itse joudu tekemään kirjanpito...”*
 - *”Henk.kohta. avustaja-nimikkeen julkisuuskuva pitäisi parantaa, samalla tehtävään hakeutuvien taso kohenisi”*
 - *”Työehtosopimus kuntoon. Keskitetty henk.koht.av.palvelu. ”*
 - *”Avustaja myönnettäisiin vuosi tuntimäärälle eli h/v, koska työ kausiluonteista...”*

Ajatuksia avustaja -järjestelmästä

- Haluaa säilyttää nykyisestä järjestelmästä: 45 vastausta
 - *”Tällaiset edut pitäisi säilyä! Ja ne pitäisi tuoda julki...”*
 - *”Työantajuuden vammaisella, työnjohdon vammaisella; miten, missä ja milloin avustetaan ja kuka avustaa”*
 - *”Valinnanvapauden avustajaa palkatessa”*
 - *”Päätösvalta avustajan valinnassa”*
 - *”Tämä systeemi on hyvä ja pelaava”*
 - *”Melkein kaiken”*
 - *”Avustajan palkanmaksu kunnalla”*

Mitä avustaja merkitse...

- *"Välttämätöntä apua jotta voin asuakotona ja elää ihmisarvoista elämää"*
- *"Se on välttämätön arjesta selviytymiseksi..."*
- *"Itsenäisempää ja monipuolisempaa elämää...!"*
- *"Erittäin paljon niin fyysisesti kuin psyykkisesti..."*
- *"Henkilökohtainen avustaja on minulle kädet ja jalat..."*
- *"Ilman sitä olisin ollut laitoshoidossa jo vuosia"*
- *"Ehdoton"*
- *"Ystävää"*
- *"Vapautta"*
- *"Kaikkeaa!..."*
- *"Yhteyttä ulkomaailmaan..."*

Kiitos!

28.8.2008

